

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntaxis Joa[n]nis Despauterij Niniuit[a]e Berga[rum] diui
Guinnoci ludimagistri**

**Spauter, Johannes de
Argentorati, Anno, M. D. XV.**

Epistolę qualitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70853)

Epistolę qualitas.

Sermo epistolaris erit latinus, purus, dilucidus, planusq; ut indoctis habeat facilis, et doctis probabilis, in hoc pceptū quos legere potui iurant omnes. Nam cęsarıs uerbū est, ut scopulū sic fugias inauditum atq; insolēs uerbū. Quintilia, quoq; ait, Nihil odiosius affectatione. Non intelligi uel turpissimū est inquit Sulpi. Sene. ad Lucillū epist. lx. inqt. Minus tibi acuratas a me epistolas mitti frustra quereris, q̄s em acurate loquit nisi qui uult putide loqui, qualis sermo meus eet si una sederemus aut ambularem, illaboratus aut facilis, tales uolo esse epistolas meas, quę nihil habent exercitiū nec fictū, sed si fieri possit ostēdere q̄ loqui mallēt. Fauorinus philosophus monuit q̄q; ut loqueremur uerbis p̄sentibus, ne non intelligamur. nam si nolimus intelligi cur nō tacemus potius. Sed dii boni quid agimus hodie, millesimus q̄q; inter christi sacerdotes latine lingue rudissimus cernit, si latine scribā q̄tū uis clare, quotus quisq; me intelliget. Latine & plane scribere p̄cipiūt, si latine, nō intelligor. sin plane (ut agrarij isti sacerdotes plane scribunt) non scribā latine, si alterutrū igitur stultus sum. Juxta Horatiū illud. Dum uitāt stulti uitia in contraria currunt. Banchus, bancharius, stufa, trufa, miles pro equite aurato, tenella, huspodii, timpus, langrauius, capella, ecclesia, patri loquiū, ludus scaco, scabinus, sculter, leccator, ribaldus, garcio, treuge, leuca, bladū, guerre, carnifex, p eo q̄ uendit carnes, cōuētus ut ipsi capiunt burgimaster, dñs petrus licētiatus, nepos, ut ipsi capiūt, uillagium, aduentagiū, passagiū, missiua, ambassator regis, aneta, affiduciare, bannire, bānitus, bānus, res ad extra, terminus ut male capiūt beneficiare, antepodiū, pilare nomē & uerbū, Ambo onis, armiger, & mango, ut ipsi capiunt. Appodiare, camera, reor aris, cōtētor aris & hmōi mille milia ab ineptissimis conficta, omnes isti intelligunt. Eadē latine si enūciaueris horū uix capiet quisq;. Quid igitur faciendum, si ad horū quempiā fuerit scribendū. Nunquid ut hi nos intelligant barbare cōponemus, absit, qa uernacule potius obarepemus aut latine ut admirētur alios scire quę ipsi nesciāt, aut si neutrū cōcedatur, cōcedendū erit uulgo p̄ tēpore, sic tamen ut caute innuamus, nos ex industria solēcissare, quia aliter intelligi nequerimus ab indocto. Id caute faciendū est ne ipse abs quo beneficiū petimus, apte uituperari se sentiat. Verū audiamus aliquātisper suauissimū Erasmus in barbaros nebulones iustissime stomachatē his modis. Nullum uerbū non usitatū puto uideri quod ab elegantis scriptoris exeat literis. Quid Cicerone candidius, aptiusq; at hic barbasculis istis

uidetur tenebris inuolutus. Quid terentiano sermone luculentius. At hunc ne cōmentarijs quidē adiutus intelligis. Hieronymi etiam si tibi uideris ne tres quidē uersiculos p̄cipis, hos si obscuros dāmina bis, p̄cherrimū iudicabo cū talibus uiris cōmune crimē subire. Obscure sunt sed tibi, doctis aptissimi. Ergo in te tenebrę istę sunt: nō in literis. Tu quęcūq; authorē incidēris mō laudatū, noctē istā tecū cū cūfers, spinosum clamas eē Hieronymū, uerū nō loc⁹ sed tui pedes spinas hnt. Caligas in sole & lux ista tuis nocturnis oculis, p̄ tenebris est. Mutādu est (inquit) stilus q̄ quoq; mō tñ nō intelligit. At quāto satius est te tuū mutare uitū q̄ nos rectissimas disciplinas tuo uitio accōmodare. Nos diuinā linguā cui tot artes, cui nra religio cōmissa est, intermori sinemus, ne tuā indoctā arrogantiā offendamus. Mutabit philomela cū cuculo modos suos, p̄pterea q̄ asello iudice hic plane, illa inuolute canere uideat. Ego ꝑo, p̄ritas istas, i. barbaras uoces adeo nō regro, ut nec ihs qdē succēdere soleā, q̄ p̄scas a scriptorū etiā cōsuetudinē remotas eruiūt. Neq; indignor obiectū eē quod nō intelligā, sed oblatū gaudeo qd discā. Tu cōtra mauis alienā doctri nam rēphēdere, q̄ tuam inscitiā aut agnoscere modeste, aut mutare prudēter. Mauis solē deculpāre q̄ lippiētes oculos tonsori licinō cōmittere, & uide interim q̄ studiose iniquus sis. Paulopost subiicit. Neq; ꝑo, hęc tā studiose differimus qd eruditā simplicitatē contēnimus. q̄ppe q̄ nō solū incredibilis cuiusdā est artificej, uerū etiā felicitatis, ut uerā p̄spicitatē a ueris tenebris separamus. Paulopost i epistolis uel Ciceronis exēplo, licet græca miscere latinis, obscuris illusionibus uti amphibolis significationibus, parœmijs, ænigmatibus, elausulis derepente p̄cisis, ubi multa etiā dedita opera obscuramus, ne forte a quo minime uolumus intelligātur. Cuiusmodi debeat esse epistola declarat idem Erasmus his uerbis. Eā ego epistolā optimā iudico quę a uulgaro hęc literarū genere q̄ lōgissime recedat quę sentētijs exquisitissimis, uerbis electissimis cōstat, quę argumēto, loco, personę sit maxime accōmodata. Quę amplis de rebus agens sit grauissima, de mediocribus concinna, de humilibus elegans. In iocis acumine placeat & lepore. In demonstrationibus apparata, in exhortādo fortis & animosa, in consolādo blāda, in suadendo grauis in narrādo graphica, letis in rebus festiua, in afflictis luctuosa. Et ne quę sunt infinita p̄sequar sit uersipellis, & ut polypus ad subiecti soli habitū, ita se ad argumēta accōmodet. Paulopost, temporū, personarum in primis habebit rationē, ut aliter senī loquat, aliter adulescentulis, aliter seueris, aliter ihs qui festiuiore sunt ingenio, aliter aulicis, aliter philosophis, aliter familiaribus, aliter autem ignotis aut pa-

rum bene cupientibus, & nō multo post, breuiuscula occupato, sus-
cator curioso. Priscis uerbis antiquario, blandior amico, licētor fas-
miliari, asperior improbo. Et tandem concludit. Qui unā quandā
sermonis formā huic generi tribuere conantur. hi non solū inanem
sed etiam ridiculam operā sumunt.

Quis epistolæ character ex Erasmo.

Desyderius Erasmus roterodamus amœnissimo ingenio & theolo-
gus & orator, de quo uerissime dici pōt. Maior in exiguo regnabat
corpore uirtus, uidei mihi de arte epistolari inter ceteros doctissime
scriptitasse. ideo libētius sum eius q̄ aliorū aut mea deniq; præcepta
cōplexus. Ait itaq; Qui in epistolis unūquēpiā characterē aut req̄-
runt aut p̄scribunt (id quod ab eruditioribus etiā uideo factū) n̄m̄
hi nimirū de re prope in infinitum uaria nimis agere uidentur, neq;
multo minus absurde facere q̄ sutor si omni pedi crepidas eadem
forma uelit consuere. hæc multis probat. Tum ex Cice. Seneca Hie-
ro. alijsq; q̄ epistolas i uolumina usq; porrectas scripserūt nōn ullas
deridet eos qui magicā quandā breuitatē in epistolis seruandā præ-
dicant ex Seneca dicēte in epi. xv. Sed ne epistolæ modū excedā que
non debet sinistra manū legentis implere in aliū diem hanc litē cum
dialecticis differā. hæc ille. qui sinistra manū legentis impleri signifi-
cat, quū longior fuerit epistola, tunc em̄ & dextera & sinistra teneri
necesse est. Quid (inquit Erasmus) si mihi argumentū amplum & co-
piosum obiectū erit, tu nihilominus me circulū. istū tuū magicum
egredi uetabis. Post multa subdit. Neq; interim ulla epistola nō bre-
uis uidebit, in qua præter argumētū dispendiū nihil adimere possis,
sed ante dixit. Neq; hæc dixerim q̄ eos probem q̄ ridicule copiā as-
sectantes emēdicatis uoculis, & male consultis epistolā infartūt. Con-
tra eos q̄ epistolā illaboratā esse uolūt, ne lucernā oleat. sic dicit Eras.
Istorū ꝑo literę nō lucernā olēt, sed hircum. Quis porro adeo est de-
mens q̄ non eas literas optimas esse iudicet, q̄ sunt omni arte, curaq;
elucubræ, ac elaboratę. post cōpluscūla sic cōcludit. Scribito q̄d
in buccā uenerit, sed ita ut ad Atticū fecit. Cice. De grauitate epistolæ
statim subdit. Ham illōs qui epistolarū figurā quotidiano sermoni
q̄ p̄ximā esse oportere contendunt, uel una Ciceronis epistola ad
Octauiū scripta facile cōuicerit, q̄ nō ad orōnis modo pcellas attol-
litur, sed in tragordiā usq; exit &c. Cōcludit Eras. Efferuescet ergo uif
in tragicā usq; uociferationē ep̄la si qñ res ita exostulabit, sumetq;
ampullas & sesquipedalīa uerba. Neq; maximis de rebus perinde
ut de macerandis salsamentis, & holeribus coquendis loquet. Ceteræ